

SŁOWIAŃSKA STOMATOLOGJA

ORGAN ZWIĄZKU SŁOWIAŃSKICH STOMATOLOGÓV I LEKÁRY DENT.

vychodzi jako Dodatek do „Polskiej Stomatologii“ — Lvów
i „Zubní Lekařství“ — Praha — v niestałych odstępach času.

REDAKTORY: Prof. Dr. A. Cieszyński — Lwów, Polska - Zielona 5 a.
Doc. Dr. Frant. Neuwirt, Praha XII, Č. S. R. — Fochova 64
i Dr. Náprstek, Praha XII, Č. S. R. — Husova 246.

Cena niniejszego numeru dla nieabonentów 1.30 zł = 5 K. čs. = 0,15 dolara wraz
z przesyłką pocztową.

Nr. 4 drukowany jest we Lwowie. (Tekst česki na język polski tłumaczyli: Dr. Bardasz-Drukerova (Lvów) i dr. Francišek Meyer (Warszawa).

(Tekst polski)

I. Zjazd Słowiańskich Stomatologów a VI. Polski Zjazd Stomatologiczny

twoży Sekcję Stomatologiczną XIV Zjazdu Lekarzy i Przyrodników Polskich
w Poznaniu w dniach 12—15 września 1933 r.

Vskazóvki dla przybywających.

Komitet organizacyjny Zjazdu podaje następujące wskazówki dla przybywających na Zjazd.

Dojazd: Uczestnicy Zjazdu otrzymują 50% zniżkę kolejową w ten sposób pojętą, że przyjazd do Poznania odbywa się za normalną opłatą, powrót zaś jest bezpłatny. Pozatem z większych środowisk będą uruchomione w tym czasie pociągi wycieczkowe na Wystawę higieniczną do Poznania, o čem doniosą specjalne komunikaty w codziennej prasie.

Kwatera: Pomieszczenie dla uczestników Zjazdu, zaleźnie od ich wymogów, może się znajdować:

- a) w hotelach w cenie od 5—20 zł dziennie,
- b) w domach prywatnych.

Pokój I kl. jednołózkowy zł 6.—, dwułózkowy zł 8.— dziennie.

Pokój II kl. jednołózkowy zł 4.—, dwułózkowy zł 6.— dziennie.

Pokój III kl. jednołózkowy zł 3.—, dwułózkowy zł 4.50 dziennie.

Čeść uczestników będzie mogła być pomieszczona w Klinikach Uniwersyteckich i Domach Akademickich za odpowiednią opłatą. Osoby o skromniejszych wymaganiach będą mogły skorzystać za minimalną opłatą z domu wycieczkowego V. Garbary, Szkoła Powšechna i z wojskowych pomieszczeń dla noclegów zbiorowych.

(Tekst polski)

Karta vstępu: Celem otrzymania karty uczestnictwa Zjazdu należy wcześniej przekazać pocztowym lub na P. K. O. 204.580 wpłacić należność w kwocie zł 25.— dla członków. Rodziny zaś członków, asystenci i studenci płać zł 15.— od osoby.

Po wpłaceniu odnošnej kvoty otrzyma každý odrotną počtą všelkie informace, program vykladův, vycieček, přyzdial kvatery, karty vstępu na žrauň i t. p.

Zamóvienia z všystkych sekcyj należy kierovać do Głóvneho Komitetu XIV Zjazdu Lekařy i Přyrodnikův v Poznaniu, ul. Skarbova 9. Należy podać čytelnie dokladny adres, ilošć člónkův, evtl. člónkův rodziny, ilošć pokoi jedno- čy dwuložkovych v hotelu čy prywatnie i rónvočešnie přeslać vkladkę zjazdu.

Biura Zjazdu. Podčas Zjazdu będa uřadzone biura zjazdove na dvorcu poznańskim i v vestibulu Auli Universityteckiej, Vały Vazův 25, v ktorých přyjezdni będa mogli otrymać odpoviednie vskazůvki.

(Tekst česky)

I. Sjezd Slovianskych Stomatologu a VI. Polsky Sjezd Stomatologicky

**tvoři Odbor Stomatologicky XIV. Sjezdu Polskych Lekařu a Přirodozpytcu
v Poznani v dnech 12—15 žari r. 1933.**

Navody pro přibylce.

Vybor organizujici Sjezd podava k vědomosti přibyvajicich na Sjezd nasledujici navody:

Přijezd: Učastnici Sjezdu dostanou 50% slevu jizdneho v tom smyslu, že plati pouze směrem k Poznani normalni jizdne, kdežto navrat je bezplatny. Prozatim budou organizovane vyletni vlaky z většich měst do Poznane na Hygienyckou Vystavu, čo tehdy udavat budou specielne vyhlašky v dennicich.

Byty: Zavisle na osobnich požadavkach učastniku lze najiti byt:

- a) v hotelech za poplatek 5—20 zl. denně,
- b) v soukromych bytech.

Pokoj I tridy s jednim lužkem 6 zl., s dvěma 8 zl. denně.

„ II „ „ „ „ 4 „ „ „ 6 „ „

„ III „ „ „ „ 3 „ „ „ 4.50 „ „

Některi učastnici budou moci použiti Universityte kliniky a Študenckeho Domova za vhodne přibytečne. Osoby se skrovnějšími požadavky budou se moci umistit za minymalny poplatek ve vyletovym domově V. Garbary Škola Povšechna a ve vojenskyh místnostech pro hromadne noclehy.

(Tekst česky)

Vstupní listek: Vstupní listek lze dostati tímto způsobem: Poštou nebo na účet P. K. O. čís. 204.580 přísluší včasné poukazati náležitost 25 zl. — pro členy. Rodiny člen, asystenti a študenti platí pouze 15 zl. — pro osobu.

Poukazáním dotyčné náležitosti obdrží každý poštou všechny informace, seznam přednášek, a vyletu, oznámení bydlíště, vstupenku na raut a t. pod.

Se všemi požadavky přísluší se obrátit k Hlavnímu Výboru XIV. Sjezdu Polských Lékařů a Přírodopýtců v Poznani, ul. Skarbova 9. Jest v zajmu účastníku udati čitelně a dukladně adresu, počet členu resp. členu rodiny, počet pokoju s jedním nebo dvěma lužky v hotelu anebo soukromě. Současně přísluší poslati příspěvek na Sjezd.

Urady Sjezdu: Za času trvání Sjezdu budou otevřene sjezdove urady na nadraží v Poznani a v vestibulu University, Valy Vazov čís. 25, kam lze se obrátit pro příslušne navody.

(Tekst polski)

TYMČASOVY PROGRAM ZJAZDU.

Dr. Bardasz-Drukerova, Lvov: Rozvój fyzyczny a užebienie.

— — — — —
Lečenie promienicy.

Dr. Breuer, Praha: Vyšetřování výměny látkové při chorobách parodontia (L'examination d'échengevements des matériaux pendant l'affection du parodontium. — Badanie přemiany materji przy schořeniach okolicy przyzębnej.).

Doc. dr. Černý Karel, Praha. Oblučkova korunka a choroby parodontia. (Couronne de cerceau et maladies du parodontium. — Pierścieniowa korona a choroby okolicy przyzębnej.)

Prof. dr. Cieszyński Antoni, Lvov: Z badań nad statyczną budową čaški.

Prof. dr. Cieszyński Antoni, Lvov: Demonstracje na Wystawie naukowej:

1. Pokaz eksponatův Kliniky stomatologičnej lvovskiej.
2. Zdjęcia ekstraoralne čašek z odległości i ich technika (Teleroentgenografja).
3. Radjonometr Cieszyńskiego do pomiarův čašek i na żyvym.
4. Jak należałoby přeprovaťciť unifikację studjův stomatologičnych v Polsce?
5. Rozmiešćenie lekařy-dentystův i stomatologův v Polsce i ich přyrost za časův polskich.
6. Nostryfikacja dyplomův lekarskich i dentystycznych v vyžšych učelnicach polskich v ostatniem šesćcioleciu (1926—1932).
7. Studenci medycyny na vřštych universytetach polskich ze šćgółnem uvzględnieniem ostatnich šesćciu lat (1926—1932).
8. Stomatologowie i lekaře-dentyści v krajach słoviańskich.

Dr. Cybulski Witold, zast. prof., Varřava: Vpływ obrůbki na stopy złote užyvane v protetyce.

(Tekst polski)

Dr. Czortkower S., Lvów: Ustalenie wieku čaški.

Doc. dr. Fridrichovský Jan, Bratislava: Solidné korenové výplne zo zvláštným zretelone na strieborné výplne (Roentgendiaositivy). (Solidne vypelnienie kořeni z vlasnemi uvagami co do vypelnień srebrem.)

Galasińska Janina, lek. dent., Varšava: Škieletove i bezpłytkove protezy z metalu Vipla.

Gombiński Jan, lek. dent., Varšava: Uproščona zmiana znakovania zębów.

Dr. Górczyński Henryk, Lvów: Zmiany klinične okolicy przyżębnej v niektórych chorobach vevnětńnych.

Dr. Hanasz Bolesław, Poznań: Značenje ziarniníaków okołošcytowych v etjologii chorób serca i vynuiki lečenia zapomocą autovakcyny.

Dr. Hrynkiewiczowa Jadwiga, Poznań: Odczyn Pirqueta jako včesny vskaźnik do profilaktyčnego lečenia zębów.

Dr. Jankowski Mieczysław, Lvów: Vyniki lečenia promieniami Roentgena v Klinice stomatologicznej Lvovskiej.

Dr. Jarzáb Józef, zast. prof. Poznań: Oral sepsis a naše lečenie zachovavče i prace protetyčne.

— — Objavy žyvatności miazgi zębów mlečnych v časie ich resorbcji.

— — Řadki pŕypadek zapalenia miazgi z równočesnem ziarninovem zapaleniem ozębnej.

Konstantin Juljusz, lek. dent., Varšava: Ščotečka a schořenia okolic przyžębnych

Dr. Lajchter H., Łódź: Moźność včesnego rozpoznania niektórych ciężkich schořeń ogólnych pŕez stomatologa.

Ligęza Jan, lek. dent., Inowrocław: O provadzeniu statystyki chorób stomatologicznych.

Dr. Maniszewski Valenty Marjan, Poznań: Bakterjologiczna ocena sačków v lečeniu kořeni zębów.

Prof. Dr. Meissner Alfred: Varšava: Sprava urazu pŕy parodontozach.

— — Trepanoplastyka (eventualnie).

Dr. Náprstek Vaclav, Praha: Návrh na prevenci deposit marginalního kalkul. (Projet de prevention du depot du calcul marginal. — Pŕoba zapobiegania pŕybręžnemu osadzaniu się kamienia nazębneho.)

Doc. dr. Neuwirt František, Praha: Biologická metoda ošetřování pulpy jako prevence orální seps. (Méthodes biologiques du traitement de la pulpe comme de la sepsis orale. — Biologična metoda zaopatřenia miazgi jako zaopatřenie pŕed oral sepsis.)

Neyman Witold, lek. dent., Poznań: Naše pasty i vody do ust, ich jakość i ocena.

Dr. Owínski Tadeuš, Lvów: O zębách čviekových.

— — Demonstracija škieletovych protez i ich ocena.

Parma Č., Praha: Roentgenoskopie v zubním lékařství (demonstrace). (La Roentgenoskopie dentaire (Demonstrations). — Roentgenoskopja v zębolečnictvie.)

Rutkovski Feliks, lek. dent. Poznań: Krvavienia v jamie ustnej oraz vplyv šrodków hemostatyčnych na obraz i kŕepliwość kŕvi.

Sarrazin Rudolf, lek. dent., Poznań: Najčestše błędy v spořadzaniu dostavek kaučukovych oraz moźliwość ich usuvania.

(Tekst polski)

Dr. Simsa J., Praha: Nový linguální zámek. (Le nouveau verrou lingual. — Novy jazykotřmač.)

Dr. Skubiszewska Janina łąnie z dr. Starkovską, asyst. Klin. chorób vevn., Poznań: Choroby okolicy przyębnej a wydzielanie vevnętrne.

Dr. Sobociński Waław, Bydgość: Profilaktyčne lečenie zębów v Kasach Chorych.

Spizewski Jan, lek. dent. Poznań: Šyny ustalające przy paradentozach oraz ich ocena.

Prof. Dr. Wilga Hilary, Wařawa: Badania klinične, bakterjologične i roentgenologične nad stosowaniem formaldehydu z tymolem przy lečeniu zębów z miazgą nekrotyčną.

Dr. Zeńczak Marjan, zast. prof., Wařawa: Zasady fizykalne v artykulacji. — — Metal Vipla v protetyce.

(Tekst polski)

PROTOKÓŁ

zebrania organizacyjnego Polskiego Komitetu Narodowego Związku Słowiańskich Stomatologów i Lekarzy-Dentystów, odbytego dnia 23 III 1932 r. v Wařawie.

Obecni przedstawiciele Zrešeń i pism zawodowych oraz docentów stomatologii i dentystyki kol.: Stokoski, Lubodziecki, Przybylski, Karnibad, Essigman, Miesz, Szepelski, Cykowski, Neyman, Konieczek, Cybulski, Cieszyński, Wilga, Jarzab, Zawidzki, Ujejski, Krakowski, Neufeld, Zeńczak.

Zebranie zagał i statut tymčasovy odcytał prof. Cieszyński. V statucie počynione zostały pevne zmiany i uzupełnienia v myśl prepisów obviazujących.

Następnie prof. Cieszyński omóvil značenie Związku. V sprawie přystąpienia korporatyvnego Zrešeń vyjašniono, že conajmniej 50% članków danego Zrešenia vinno přystąpić do Związku.

Kol. Miesz ošwiadčyl, že Zrešenie Lekarzy-Dentystów Kasy Chorych (około 150 članków) přystąpiło korporatywnie; to samo zakomunikoval prof. Wilga o Towarystwie Stomatologičnem (około 40 članków).

Do Zařadu Polskiego Komitetu Narodowego Związku Słowiańskich Stomatologów vybrano na viceprezesa prof. Wilgę, na sekretarę kol. Miesz, zast. sekr. vacat (Lvóv), na skarbnika kol. Zawidzkiego.

Na članków redakcyjnych, których zadaniem ma być przygotowanie referatův oryginalnych prac autorův polskich do Slov. Stom. vybrano kol. Krakowskiego, Blocha i kol. dra Brennejsena.

Referat prac P. I. D. povieřono drovi Szepelskiemu; referat pism lekarskich objeli: z zakresu stomatologičnego kol. Jarzab; oto-rhinologii dr. Cybulski, chirurgji i roentgenologii dr. Szepelski.

Akvizycji ogłoeñ podjeli się kol. Krakowski i Ujejski.

Na zakończenie postanoviono, by zebrania grupy miejscovej odbywały się mniej więcej raz na miesiac.

Sekretaroval Zawidzki.

A. Cieszyński.

(Tekst polski)

Związek Lekarzy-Dentystów Chrześcijan, Związek Lekarzy-Dentystów P. P. i Związek Stomatologów i Lekarzy-Dentystów Ziem Zachodnich Rz. P. zawiadomi ješče przewodničacego o uchwale podjętej na zgromadzeniu danej organizacji odnošnie do korporatywnego przystąpienia svych członków.

SPRAWA PISOVNI MIĘDZYSŁOWIAŃSKIEJ — GŁOSY PRASY.

(Tekst polski)

(„Ruch Słowiański“, Lwów 1931, nr. 3—6, str. 157—160. Referuje dr. Henryk B a t o w s k i.)

Słowiańska stomatologja. Organ związku słowiańskich stomatologów i lekarzy dentyistów. Vychodzi jako dodatek do „Polskiej Stomatologii“ — Lwów i „Zubni Lekarstvi“ — Praha, v niestałych odstępach času. Redaktoři: prof. dr. Cieszyński, Lwów; doc. dr. František Neuwirt, Praha. Nr. 1 drukovany jest ve Lvovie pod redakcją prof. Cieszyńskiego.

Jedna z grup międzynarodowego porozumienia lekarskiego, stomatologów i lekarzy dentyści, zdobywając się na własny organ, učinili zarazem śmiały krok v kierunku uprošczenia obowiązujucej obecnie grafiki polskiej. Numer ten cały, jak to już vidać z przytočonego wyżej tytułu, drukovany jest po polsku z vprovadzeniem liter v, č, š, ř, ž zamiast powsěchnie dotąd v Polsce užívaných w, cz, sz, rz, ž. Oto, jak vyjašnia przyčyny tego kroku prof. stomatologii v univ. lvovskim dr. Antoni Cieszyński v artykule vstępnym p. t. „Koledzy stomatologowie i lekarze dentyści słowiańscy łączmy się! — Na čem polegają trudnošci ve vzajemnem porozumieniu się? — Projekt pisovni międzysłowiańskiej.“ Po představeniu tablicy uzmyslaviajucej schematyčny podział Slovan i ogólnych danych o ličebno-

(Tekst česky)

(„Ruch Słowiański“ 1931, č. 3—6, str. 157—160. Referuje dr. Henryk B a t o w s k i.)

Slovanska stomatologie. Organ svazu slovanských stomatologů a lékařů dentystů. Vychází jako doplatek „Polské Stomatologie“, Lvov a „Zubního lékařství“, Praha v neurčitých lhutích. Redaktoři: Prof. dr. Cieszyński, Lvov; doc. dr. Neuwirt, Praha. Č. 1. tisknuto ve Lvove redakci prof. Cieszyńskiego.

Jedna ze skupin mezislovanskeho dorozuměni lékařskeho, stomatologove a lékaři dentysti, zmohše se na vlastni organ, učinili směly krok ve směru oproštěni se od nynějši grafiky polske. Cele to čislo, jak to vidět z vyše uvedeneho titulu, tištěno je polsky s upotřebenim liter v, č, š, ř, ž, namisto dotud v Polsce užívaných w, cz, sz, rz, ž. Prof. stomatologie na unyv. lvovske dr. Antoni Cieszyński v uvodnim članku objašnuje přičiny toho kroku pod tyt.: Kolegove stomatologove a lékaři dentysti slovane spojme se V čem spočívají obtiže vzajemneho dorozuměni se? Projekt psani mezislovanskeho. Po předloženi tabulky znazorňujici schematyčny podil Slovanu a všeobecných podatech o počtu a po porovnaní poměru stu-

(Tekst polski)

ści narodów słowiańskich oraz po porównaniu stosunków, odnośących się do sprawy studjów dentystrycznych w krajach słowiańskich piše:

„V zachodnich krajach słowiańskich stomatologowie i lekaře dentyści opierają swoje studja na zdobyciach naukowych niemieckich, anglosaskich i francuskich, gdyż własne zdobycie naukowe są niewystarczające, ażeby mogły tworzyć dostatečną podstawę. Słowiańscy stomatologowie i lekaře dentyści nie zdołali dotychczas wytworzyć wspólnej nauki, ażeby na niej móc opierać swoje wykštaćenie naukowe; nie stwořyli dotychczas własnych podręczników ze všystkich dziedzin, ażeby mogli wyłącznie z nich kořystać.

Prace autorów słowiańskich, o ile mają dotřeć do innych krajów słowiańskich, pisane były wyłącznie w językach międzynarodowych: angielskim, niemieckim i francuskim. Prace zaś pisane w języku własnego narodu były dla innych šćepów słowiańskich niedostępne.

Główną przeszkodą nie był przytem język, tylko były znaki pisarskie.

Rozróżnić bowiem należy dwie główne grupy narodów słowiańskich, z których pierwsza posługuje się alfabetem łacińskim, mianowicie Polacy, Česi, Chorwaci, Łużyčanie, Słowacy i Sloveńcy; drugą grupę zaś, posługującą się cyrylicą, stanowią: Rosjanie, Bułgaři, Białorusini, Malorusini i Serbowie. Znamiennym jest fakt, że inteligencja słowiańska rozumie się po krótkim czasie, skoro ucho przyzwyciai się do dźwięków mowy w rozmowie, trudno zaś może się porozumieć zapomocą pisma.“

Następnie autor, aby uzmysłóić bliskie pokrewieństwo mów słowiańskich, cytuje takie wyrazy, jak „čłowiek, głowa, ciało, serce, ząb“ i inne we všystkich językach słowiańskich,

(Tekst česky)

dyi dentystryckych v různých krajích slovanských piše:

„V západních krajích slovanských stomatologové a lékaři dentisté opírají svoje studie o nauky německé, anglosaské a francouské, nepostačili vlastní naukové zaklady. Slovanští stomatologové a lékaři dentisté nedospěli doposavad k tomu, aby vytvořili společnou vědu, na které by mohli budovati svoje odborné nauky; nestvořili dosud vlastních nářečových slovníku všestranných, z nichž by mohli kořistit. Práce slovanských narodů, které měly se dostat do jiných zemí slovanských, byly psané vylučně v mezinárodních jazycích anglickem, německem a francouskem. Práce, psané v jazyku vlastního naroda byly pro jiné větve slovanské nedostupné.

Hlavní překážkou nebyl při tom jazyk, toliko znaky písarské.

Je potřeba rozlišit dvě hlavní skupiny narodu slovanských, ze kterých prvá používa alfabetu latinského, jmenovitě Poláci, Češi, Hrvati, Lužičané, Slováci a Slovinci. Druhá skupina používa cyrylice, jako Rusové, Bulhaři, Bělorusi, Malorusi a Srbové. Známým je fakt, že inteligence slovanská rozumí si po krátkem čase, ucho si brzo zvyka na rozdily mluvy. ale těžko může porozumět psanému.“

Potom cituje autor, aby dokazal bliske pokrevenstvo mluvy slovanské, takové vyrazy, jako „člověk, hlava, cele, srdce, zub“ a jiné ve všech jazycích slovanských a piše je identityckým

(Tekst polski)

pišac je jedynie identyčną dla všystkich języków pisowniá: okazuje się, że wyglád zewnętrny tych słów jest niemal jednakowy, přewaźnie vystępują tyľko drobne róźnice v samogłoskach. Spółgłoski pozostają v najwiękšej ilošci wypadków te same i dlatego najpierw należało ujednostajnić sposób oznaczenia spółglosek.

Dalej vyvodzi prof. Cieszyński następujaco.

„Zdavaľoby się, že te narody sloviańskie, ktoré posluguja się alfabetem łacińskim, łatwiej dojdą do porozumienia i navzajem kořystac̄ będā ze zdobycȳ swoich kulturalnych. Tymčasem tak nie jest. Dlačego? Česi, Slovaci, Sloveńcy, Chorvaci, Łużyčanie z jednej strony, Polacy z drugiej, mają ščególne znaki i osobne dodatkovy do alfabetu łacińskiego na oznaczenie tych samych dzwięków movy, oko zaś do nich niepřyzvyčajone, nie moźe ich objać i přemienić v dzwięk vľascivý...“ „Nagromadzenie v jednym vieršu 6—10 tych znaków, vyražonych v inny sposób ve vľasnym języku spravia, že oko nie moźe objać caľego šeregu dzwięków fonetyčnych, skladających się na jeden vyraz, a następnie zdanie, a čytnik zniechęcony odrůca pismo, nie starać się więcej vniknac̄ v treść caľošci.

Tak proste překážky materialne, vynikle v gruncie řečy tyľko z techniki drukarskiej, a konservovane přez ešreg vieków, spovodovaly, že vymiana zdobycȳ kulturalnych między narodami sloviańskimi utknęła na martvym punkcie. Odmiennych znaków pisarskich*) nie usunięto přez konservatyzm lub vskutek faľšyvego zalożenia, že ofiarujac̄ znak pisarski, traci się cechy charakterystyčne svego narodu.“

Po tych słovach prof. Cieszyński představia dzieje svego projektu ujednostajnienia pisowni polskiej z če-

(Tekst česky)

spůsobem ve všech jazycich. Ukazuje se, že zevni vzhled těch slov pojednou je téměř jednotny, vystupují toľko drobne rozdíly v samohláskach. Souhlásky zůstávají v největším počtu případu tytéž a proto nejprve naleží ujednotit způsob označení samohlásek.

Dale vyvozuje prof. Cieszyński následující:

„Zdalo by se, že ty slovanske narody, které užívají alfabetu latinského, lehčejí dojdou do porozumění a budou navzajem kořistit ze svých kulturních výtěžku. Není tomu tak. Proč? Česi, Slováci, Slovinci, Hřvati, Lužičané mají zvláštní znaky a osobite dodatky k latinske abecedě na označení těchže zvuku mluvy. Oko na ně nepřivyknuťe nemuže jich objati a přeměnit ve vlastní zvuk.“ „Nahromadění 6—10 takových znaku v jednom řádku, které ve vlastním jazyku se vyznačují jiným způsobem je příčinou, že oko nemuže pojmuti celou řadu fonetických značek, tvořících jeden vyraz a čtenář znechucený odklada text, nestaraje se dale o vniknutí v trešť celku.

Tak proste překážky materialni, které vznikly toľko z techniky tiskarske a byly konservovane po řadu věku, spůsobily, že výměna výtěžku kulturních mezi narody slovanskými utkvěla na mrtvém punkte. Ruznici se znaky pisařske nebyly odstraněny z konservatyzmu, nybrž hlavně pro faľšný nazor, že obětovaním znaku pisařskeho se strati charakteristické znamky narodni.“

Po těchto slovech předklada prof. Cieszyński svůj projekt sjednocení pravopisu polského a českeho, sloven-

(Tekst polski)

ską, słowacką i t. d. Povziął on ten projekt ješče v r. 1920, nie zyskując jednak aprobaty slavistóv polskich, następnie przedstawił go v r. 1926 Zarządowi Związku Lekařy Słowiańskich, gdzie řeč znóv utonęła v archiwum. Dopiero utvořenie Związku Słowiańskich lekařy zębóv i jamy ustnej — tych organóv, któremi posługujemy się dla wydawania dźwięków spółgłoskowych — pozwoliło na realizację projektu, realizację v formie „Słowiańskiej stomatologii“. V końcu autor przedstawia zasady projektu, które poznaliśmy juź z vyżej zacytowanego tekstu, oraz zapowiada późniejsze rozšęzenie reformy přez zastąpienie i połaćen dz, dź, dż pojedynćemi znakami, jak v końcu i zastąpienie litery i jako oznaćenia miękkości popředzającej spółgłoski přez znak specjalny nad, vzgl. po spółgłosce. V ostatnich słowach navoľuje Słowian pravoslavných raz ješče do porućenia graždanki i uźywania „pisovni międzysłowiańskiej“.

Zacytovaliřmy tak obšerne vyvody prof. Cieszyńského jako řeč pravdzivie interesujúca, šviadćaća, že i v koľach nie zajmujúcych się fachovo studjovaniem związkóv międzysłowiańskich, povstają oparte na naukowych podstavach projekty vprovadzenia uľatvień v tych związkach. Projekt reformy pisovni polskiej, vysunięty ostatnio přez prof. Cieszyńskiego, nie jest nowością. Reformatoróv od vprovadzenia oboviazujúacego obecnie sposobu pisania v drugiej poľovine XVI vieku, bylo došć vielu. Ješče v XIX stuleciu dvaj księža gramatycy, Kopczyński i Malinowski, vystępowali z projektami pevných zmian. Malinowski ogłosił navet (1868) caľy nový alfabet polski, vymyšľajac tam specjalne osobne znaki tak dla **cz**, **sz**, **rz**, **ź**, **dz**, **ch** i t. d., jak i dla miękkich spółglosek. Projekty te obudzily zain-

(Tekst česky)

skeho atd. Ten projekt pojal juź v r. 1920, ale neziskal pro něj aprobace slavistu polských. Potom předložil jej v r. 1926 Svazu lekařu slovanských, kde věc opět utonula v archivu. Teprve utvořeni se Svazu slovanských lekařu chorob dutiny ustni a zubu, organu to, kterých používame k vydavani zvuku souhlaskových, dovolilo realizaci ve formě „Slovanske stomatologie“. Na konec autor předklada zásady projektu, které jsme poznali již z vyše citovaného textu a předpovida pozdější rozšireni reformy zastoupenim dz, dź, dż sjednocenymi značkami, jakož i zastoupeni litery „i“ jako oznaćeni měkkosti předchazejici souhlasky specialnim znakem nad, nebo za souhlaskou. V dalších slovech žada Slovany pravoslavne, aby používali pravopisu mezislovanskeho.

Citovali jsme tak obširně vyvody prof. Cieszyńskiego proto, že věc je opravdu interesantni, svědčici, že i v kruzích, které se nezabyvají odborně studovanim svasku mezislovanských, povstavaji projekty o zjednodušení. Projekt reformy pravopisu polskeho, uvedeny prof. Cieszyńskym, není novinkou. Reformatoru nynějšího způsobu psaní bylo v druhe polovině XVI věku dosti mnoho. Ještě v XIX století dva kněži gramatykove Kopczyński a Malinowski, vystupovali s projekty určitých změn. Malinowski ohlásil (1868) celou novou abecedu polskou, vymysliv specialni znaky jak za cz, sz, rz, ź, dz, ch atd., tak i za měkke samohlasky. Projekty ty vzbudily dosti slabý interes, nikdo neskoušel upotřebit těch značek. Až opět historik Edvard Bogusławski koncem minulého století skusil uveřejnit svoji

(Tekst polski)

teresovanie doč slabé — poza ich autorami nikt niemal nie próboval stovovať vymyšloných přez nich znakov. Až znóv historyk Edward Boguslawski pod koniec zešlego stulecia spróboval ogłosić svą „Historję Słowian“, užyvajac v tekście polskim znakov **č, š, ř, ž**. Takže bez uznania i našladovcov. Až dopiero teraz na arenę vkrača „Słowiańska Stomatologja“.

Zasadničy pogľad prof. Cieszyńskiego možna smialo uznać za slušny. Istotnie, różnice v pisovni nepotřebnie oddalaja od siebie počególne jazyky sloviańskie, pisanie podvójnych liter **cz, sz, rz**, dla pojedynczych dźwięków přez nie označanych, jest pevnego rodzaju nieoščednością miejsca (tak samo jak się nawet zyskuje poniekađ i na zmianie **w** na **v**, podobnie się ma řeč přy **ch, dz, dź, dź**, które označaja tež tyľko pojedyncze dźwięki — ale přeciv reformie pisovni našej vogóle i přeciv proponovanej přez „Słowiańską Stomatologję“ možna vytočyc równiez považne argumenty. Předevšystkiem, obecnie zryvanie z tradycja ušvičoną přez tyle stuleci, jest řečą nievątplivie bardzo trudną. Přez vprovadzenie novych znakov musialoby się přeprovadzić daleko idaće zmiany v mašynach drukarskich, pisarskich, vydavać nove nakłady elementařy, stopniovo předrůkovyvać caľą literaturę i t. d. Na co sobie mogla pozvolić civilizacja turecka, na to nie može sobie tak ľatvo pozvolić o wiele bogatša civilizacja polska.*) Dalej, znaną jest řečą, že zevnětrny vygląd tekstu českiego čy slovackiego nie jest najpiękniejšy vskutek upstřenia go wielką ilością značkov nad literami. V polščyźnie

(Tekst česky)

„Historii Slovanu“, uživaje v polském textě znaku **č, š, ř, ž**. Take bez uznani a nasledovniku. A teprve teđ vstupuje do areny „Slovanska Stomatologie.“

Zasadni pohled prof. Cieszyńského možno směle uznat za slušny. Jistě, různé v pravopise nepotřebně oddalují od sebe jednotlivé jazyky slovanské, psaní dvojných liter **cz, sz, rz**, na místo jednoduchých, jest plynutí místem (pravě tak, jako poněkud i při **w**), podobně se tomu má i při **ch, dz, dź, dź**, které lze označiti teđ pouze jediným znakem. Ale proti reformě pravopisu našeho vubec i proti reformě proponované „Slovanskou Stomatologií“ možno namítnouti rovněž vážné argumenty. Převším — rušení tradice, posvěcené toľika staletími, jest věci nesmírně teškovou. Realizování oněch znaku vyžadovalo by daleko jdoucí změny ve strojích tiskařských, psacích, nové vydávání knih, postupně přetiskování cele literatury atd. Co si mohla dovolit civilizace turecká, to si nemůže tak ľeħko dovolit civilizace polská. Dale je známou věcí, že zevní vzhled textu českeho, či slovackeho není nejpěknější vzhledem k takovému množství značek nad literami. V polštině máme již takové litery: **ć, ń, ś, ź, ż**. — Kdyby do toho ještě přibyly: **č, š, ř** a **ž** na místo **ź**, stal by se i polsky text podobným jako česky. Pravda, je tu otázka, co je važnější: jestli všeslovansky zisk z větši srozumitelnosti vzajemne v písmě, či party-

*) Vydavcy polských knih vystúpili obecnie sami z projektem přeprovadzenia tych samych zmian, které proponuje prof. Cieszyński takže dla pisovni polskiej, ogólnie užyvanej,

o čem šviadčy artykuľ p. Arcta, převodničacego Polskiego Towarzystwa Wydavcov Książek. Artykuľ ten ukazal się v nr. 3-cim Słowiańskieji Stomatologii na str. 34.

(Tekst polski)

mamy już takie litery: ó, ć, Ź, ś, ź, ż — gdyby do tego ješče przybyły: č, š, ř i ž na miejsce ź — i polski tekst stałby się podobnym do českiego. Zachodzi coprawda kwestja, co ważniejsze: czy ogólno-słowiański zysk z większej zrozumiałości wzajemnej w piśmie, czy partykularny przez zachowanie estetyki pisma własnego?

O tym, kto tylko trochę trudu zada sobie dla zapoznania się z pisownią pobratymczych języków, już nie można mówić, że go óv pobratymcy tekst przez swą pisownię „zniechęca“. Račej należałoby postawić i przeprowadzić deziderat zapoznawania młodzieży w szkołach ogólnokształcących z zasadami pisowni pobratymczych narodów, by każdy precyzyjny obywatel wiedział, co to jest np. š, jeśli chodzi o Polaka, czy jak należy czytać sz, jeśli się z taką grupą liter spotka Čech, Słowak, Chorvat i t. d.

Ale dla każdego zagadnienia stoi otworem droga dyskusji. Może warty by rozpisać ankietę na temat, czy warty wprowadzać zasadnicze zmiany w obowiązującej obecnie polskiej grafice, a wyniki jej, pochodzące możliwie od ludzi rozmaitych zawodów, przedstawić następnie w razie potrzeby Akademii Umiejętności.

I argumenty „za“ i „przeciw“ są w tej sprawie ważne i dosyć przekonujące. h-k b.i.

(Tekst český)

kulární ze zachování estetiky písma vlastního.

O tom, kdo si da jen trochu práce s obeznámením se s pravopisem pobratimských jazyků, není možno mluvit, že by ho pobratimsky tekst svým pravopisem „znehušoval“. Raději by naleželo postavit a provádět deziderát seznamování mládeže ve školách se zásadami pravopisu pobratimských národů, aby každý věděl, co to je na př. š, jde-li o Polaka, či jak je potřeba číst sz, jestli se s touto skupinou liter potká Čech, Slovák, Hrvat a t. d.

Ale pro každého je otevřena dráha diskuse. Mohla by se rozepsat anketa na tema, jestli je zahodno provádět zásadní změny v povinném polském pravopise a její výsledky, zvláště jestliže by pocházely od lidí různých povolání, předložit potom v případě potřeby Akademii umění.

Argumenty „pro“ i „proti“ jsou v této záležitosti důležité a dosti přesvědčující. Tlum. Nap.

REFERATY Z ČESKÉHO PÍSMIENNICTVA STOMATOLOGIČNEHO.

(Tekst polski)

PATOLOGJA.

Dr. Jan Křečan. O anomaljach v rozvoju zębów. Zubní Lékařství 1931/5.

Artykuł ten dzieli się na dwie części. V prvníj opisano makro-mikro-

(Tekst český)

PATOLOGIE.

Dr. J. Křečan. O anomáliích zubního vývoje. Zubní Lékařství 1931/5, 7.

Naznačene tema je probirano ve dvou člancích, v prvém popsáno makro- a mikroskopicky i roentgenolo-

(Tekst polski)

skopovo i roentgenologicznie 5 zajmujących przypadków duplikatury szkliwa. V 2 przypadkach chodzi o duplikaturę szkliwa koronowego v zębach nadličbových między górnými šrodkovými siekačami. Třeci případek stanovil 4-ro kořeniovy trónoviec, gdzie vrošnięte šklivo přechodilo přez całą koronę aż do jej podstavy, zachodząc šklivnym płatem na jeden z kořeni. V 4-tym przypadku + 2 duplikatura szkliwa powstała z nabłonka pochvy Hertviga. Z tego to powodu przedtem usunięto torbiel, piervotnie mylnie rozpoznana jako paradontalna. V ostatnim przypadku chodziło o duplikaturę szkliwa, tvoru o budovie kanalikovej, otwierającego się jak v popředním przypadku v bočnej šcianie kořenia. Tutaj trudno rozstrýgnąć, czy powstał z nabłonka kořeniowego, czy też z pochvy Hertviga.

Praca jest uzupełniona licznymi rysunkami.

Drugą część stanowi krótki opis rysunków amelomów kořeniowych. Amelomy spotyka się najčęściej v miejscu bifurkacji kořeni lub v rovkach międzykořeniowych trónovcův. Časem spotyka się je na zębie 2 i 3 — ich otočka šklivna jest połączona niekiedy ze šklivem koronovem. Zdařa się, že šklivo tvořý na povieřchni kořenia široką listvę albo pasy, łączące 2 amelomy. Niekiedy ameloma vygląda jak ząb ščątkovy, zrošnięty z macierzystym. Može jednak zachodzić řeczyvišcie ząb ščątkovy z osobną komorą miazgovą, złączony póżniej cementem z zębem macierzystym, přez co povstaje niezupělly zrost. Taki ząb ščątkovy povstaje vskutek rozrostu nabłonka pochvy Hertviga obok brodavki zębovej. Ježeli povstanie viękša ilořć vypustek, to rozvija się viękša ilořć zębów nadličbových, które albo replanovane są samodzielnie v kość, albo

(Tekst česky)

gicky 5 zajímavých případu inkludovane duplikatury sklovinne. Ve dvou šlo o duplikaturu sklovinny korunkove u nadpočetných zubu mezi velkými horními řezaky. Ve třetím o totež u 4-kořeného molaru, kde inkludovana sklovina pronikla celou korunkou až k bazalni její stěně, kde přechazela ve sklovinny plášť amelomu, přilehajícího k jednomu kořenu. Další případ byl velmi zajímavý: na horní levé dvojce duplikatura sklovinna vznikla z epitelu pochvy Hertvigovy. Tehož puvodu byla i cysta dřive odstraněna, puvodně mylně dyagnostikovana za paradentalni. V posledním pak šlo o duplikaturu inkludovane sklovinny kanalkovitého utvaru, otvirajícího se zase jako u předchozího popisu v postřanní stěně kořene. O tomto ale se nedalo určitě řici, zda vznikl vychlipením zarodečného epitelu korunkoveho nebo zda z epitelu pochvy Hertvigovy. Cela práce doprovazena je řadou zdařilých obrazku.

Druhy článek přinaši stručne pojednani s mnoha obrazky kořenových amelomu. Krasne obrazky určeny co dyapozityvy pro mezinarodni kongres v Pařiži. Amelomy jsou nejčastěji v bifurkaci nebo v mezikořenových ryhách molaru. Na klinyce ale mají i amelomy na premolarech, na 2 horních velkých incizivech, na dětském špičaku a na nadpočetnem řezaku. Někdy jsou na zubu 2 i 3, jindy zase jich sklovinny obal spojen mustkovitě se sklovinou korunkovou, jindy tvoři sklovina na povrchu kořene širokou listnu nebo sklovinne pasy spojuji vzajemně dva amelomy. Někdy amelom imponuje jako rudyměntarni zub, který je srostly s mateřským. Muže se však jednati o skutečny rudyměntarni zub s vlastní dutinou dřehovou spojeny později cementem se zubem mateřským, čímž vznikla neprava srostlice. Takovy rudyměntarni zou-

(Tekst polski)

tvorňá vieločlonove zrosty. Ameloma moŹe povstať z zarodka kořeniového nablonka, kotýry vrastajúc přeniknãľ caľã brodavkẽ zẽbovã i pŕy povtõr-nem bujaníu vytvoŕyľ ameloma.

Dr. Prokeš.

(Tekst řesky)

bek vznika vychlipením epitelu pochvy Hertwigovy mimo zubní papillu. Rozčlení-li se pak druhotně ve více výběžku, povstane více rudymentar-ních zubu, jeŹ buď zůstanou implan-továny v kosti samostatně nebo sro-stou v mnohočlennou srostlici. Ame-lom ovšem muŹe vzniknouti i ze za-rodku korunkovoho epitelu, jehoŹ in-kluze pronikla celou papillu zubní a zpětným vchlipením vytvořila ame-lom.

Dr. Prokeš.

CHOROBY JAMY USTNEJ.

Dr. K. Meštan. Zapalenie dŕiãešľ na tľe zatrucia oľovíem. Zubní Lekařstvi 1931/7.

Autor opisuje řadki i interesujãcy pŕypadek zapalenia dŕiãešľ u chorej, utrõymujãcej stale higieniãnie svoje uŹebíenie. Osoba ta od 5-cíu lat bar-víãa vlopy preparatem, zavierajãcym siarãek oľoviany. Sããď pochodzilo zatrucie.

Dr. Prokeš.

CHOROBY DUTINY USTNI.

Dr. K. Meštan. Zaněť gingivy pŕi otravě olovem. Zubní Lekařstvi 1931/7.

Autor piše o jistě vzacnem a zají-mavem pŕipadu gingivitydy, který stihl pacientku vŹdy peãlivě ošetrũjící svuj chrup. Dotyãna všãk po 5 let barvi si vlasy pŕostředkem, chovaji-cim siŕnik oľova. Odtud otrava.

Dr. Prokeš.

PARODONTOZY.

Dr. H. Gerhardt, Halberstadt. Leã-nie paradontoz novym šrodkiem vedľe metody Junger-Sachsa. Zubní Lekařstvi 1931/9.

Autor omavia preparat Dentiferm vy-robu firmy Chemische Industrie Universum G. m. b. H. Berlin C. 25. Ješť to pŕetvõr dziegcia z vęgla ka-míennego, z siarãã organíãnie zviã-zany. Metodã Junger-Sachsa leãý siã najľatviej pŕypadki paradontoz, gdje sa vpravdzie torebki, leã bez zmian dystrofiãnych vyrostka zẽbodoľovogo. Leãenie polega na dokľadnem usuní-cíu kamienã nazẽbnego, vyskrobãníu torebek i stosovãníu lekarstv na zra-níone povieŕchnie torebek. Tutaj vla-šnie okazuje siã koŕyŕstny v dŕiããľníu Dentiferm pŕez svoãã zavartošã siarãki

PARODONTOZY.

Dr. H. Gerhardt, Halberstadt. Tera-pie paradontos podle metody Younger-Sachs novym medykamentem. Zubní Lekařstvi 1931/9.

Autor referuje o pŕípravku Den-tiferm, vyrobku firmy Chemische Industrie Universum G. m. b. H., Ber-lin C, 25. Je to produkt kamenouhel-neho dehtu s organicky vazanou siŕou za pŕísady molekularně sraŹene síry. Metodou Younger-Sachsovou leãí se nejľehãí pŕípady paradentozy, u nichŹ jsou sice choboty, ale nikoli dystro-ficke změny na alveolãrním vyãněľu. Leãba spoãíva v peãlivem odstrãnění zubního kamene, kyretaŹi chobotu a medykamentozním ošetrění ranných ploch chobotu. Zde pravě se osvěd-ãuje Dentiferm svym obsahem síry

(Tekst polski)

i diegicia. Ich uzdravujúce dzialanie na prevlekle zapalenie tkanek jest juž davno znane, np. v dermatologii. Firma dodaje r6vnočasne tak zvany Dentiferator, ušatviajúcy aplikacj6 Dentifermu do torebek dziaslovych, nast6pnie poleca dentifermov6 ť6to6e6k6, vo d6 i past6 do z6b6v.

Dr. Novak.

NARKOZA.

Dr. Emil Schulc. Narkoza gazem rozveselaj6cym v chirurgji. 6asopisno lekařy 6eskich 1930/3, 4, 5.

NO₂ vynalazl Priestley v 1772 roku. V dentystyce užil go po raz piervťy dentysta Wells. 66s6iej stosovali go Calton, Evans, Andrews. U nas za6al go stosova6 v 1924 r. prof. Jesensky. Autor vyli6a chemi6no-fyzicne vlnasnosti gazu rozveselaj6cego jakotež farmakologicne. V dziale zatytu6ovanym: Fyzjologja patologicna — autor opisuje badania Gril'a jako v6zne dla zrozumienia istoty narkozy. Zgodnie z Green'em uv6aže narkoz6 gazem rozveselaj6cym za skutek anoxaemii (nie-dotlennoť krvi), stosovnie do specyficneho narkoty6nego dzialania i zvraca uvag6 na praktycne skutki dla narkotyzera. V dalťym ci6agu autor opisuje normalny přebieg usypiania gazem rozveselaj6cym i vyli6a niebezpie6enťstva (sinica, duťenie si6, ťmier6), pravie zupelne zalezne od zlej techniky usypiania, le6 nie od truj6cych vlasnosti narkotyku.

Zalety usypiania gazem rozveselaj6cym: 1. kr6tkie trvanie, 2. bezpie6enťstvo dla žycia (narkoza tym gazem tylko tak vplyva na organizm, jak mi6jscove znie6ulenie); 3. zviot6enie mi6ťni nast6puje přebzej i ťyb6iej mija; 4. přebki povr6t do přytomno-

(Tekst 6esky)

a dehtu, jejichž le6ivy u6inek na chronycky zanicene tkan6 je juž davno znam na př. v dermatologii. Firma dodava zaroven t. zv. Dentifermator, usnadnujici aplikaci Dentifermu do chobotu (vhodn6ji neť Hauerova alveolarni jehla), dale dentifermovy gumovy karta6ek na zuby, zubni vođu a pastu.

Dr. V. Novák.

NARKOZA.

Dr. E. Schulz. Narkoza rajskym plynem v chirurgji. 6as lekařu 6es. 1930/3, 4, 5.

NO₂ objevil r. 1772 Priestley. Narkotyckeho u6inku k bezbolestnemu tahani zubu užil jako prvni v r. 1884 zubni lekař Wells. O hojn6ji použi- vani v zubnim lekařstvi zasloužili se zvl6ťe Calton, Ewans, Andrews. U nas za6al použiivat rajskeho plynu ve v6tťi miře prof. Jesensky v r. 1924.

V dalťich odstavcich ťiře založene prace autor vypo6itava chemicko fyzicke vlasnosti rajskeho plynu, pak vlasnosti farmakologicke. V odstavci nadepsanem patologicka fyzjologie popisuje Grile-ovy pokusy jako duležite pro porozum6ni podstat6 narkozy. Ve shod6 s Greenem považuje narkozu plynem rajskym za vysledek anoksemie vedle specielniho u6inku narkotyckeho a upozorťuje na praktycke dusledky pro narkotyzera. V dalťim popisuje normalni přeb6h plynovy narkozy a vypo6itava nebespe6i jeji (cyanoza, asfyksie, smrt) zavin6ne skoro veskrze jenom ťpatnou narkotyza6ni technykou a nikoliv jedovatosti narkotyka.

Jako přebnosti plynovy narkozy uvadi: 1. Kratťi trvani. 2. Bespe6nost pro život pacientuv (plynova narkoza zna6i jen takove zatiiženi organizmu, jako miťstni umrtveni). 3. Rychleji se dostavujici a mizejici relaxace svalstva. 4. Rychly navrat v6-

(Tekst polski)

ści; 5. nie ma wpływu na funkcje ciała i nie wywołuje zmian patologicznych; 6. ma minimalne działanie narkotyczne; 7. po operacji można przyjmować pokarm; 8. usypianie jest przyjemne i można je częściej powtarzać; 9. znak groźącego niebezpieczeństwa po użyciu wielkiej ilości gazu jest udeńający (można je usunąć zapomocą sztucznego oddychania).

Jako wady usypiania tym gazem autor wylicza: 1. usypianie trudniejsze niż inne, 2. zwiótenie mięśni mniejse niż przy narkozie eterowej, 3. większy nakład przy uńadzeniu i stosowaniu.

Usypianie gazem tym nadaje się do krótkich operacyj dla każdego wieku. Glównie niebezpieczeństwo grozi ze strony nieumiejétnej techniki. Prewenskazania dla narkozy gazem rozveselającym są bardzo řadkie; nie stosuje się go przy chorobach dróg oddechowych. Pozatem ostrońnie należy postępować przy: a) silnej sklerozie, b) wysokiem ciśnieniu krwi, c) rozseńieniu tętnic, d) rozseńieniu serca, otłuśczeniu serca i nieskompenzowanych wadach zastawek. Leć i przy tych stanach można usypiać tym gazem, zachowując należną ostrońność i w połączeniu z miejscowym zniećuleniem.

V końcu autor podaje statystykę narkoz tym gazem według operowanych organów, skutków i času trwania.

ANESTEZJOLOGJA.

Dr. Cihlar i dr. Fára VI. Użycie perkainy do powieřchowego zniećulania. *Zubní Lekařstvi* 1931/1.

Perkaina jest pochodną chininy, rozpušća się v zimnej wodzie. Do zniećulenia přez naciećenie używa się rozcynu 0,1—0,2%, do powieřchowego 3% rozcynu v fizjologicznym roztvoře soli kuchennej. Należy używać roz-

(Tekst řesky)

domi. 5. Nedotćení funkci tělesných, nestupňování patologických stavu. 6. řadné, neb jen minymalni účinky postnarkoticky. 7. Po operaci je možno ihned jisti a piti. 8. Narkoza je příjemna a možno ji opakovat častěji za sebou. 9. Znamení hrozícího nebespećenství při vysokem procentu plynu jest napadne a tato porucha se ihned odstraní umělym dychaním.

Jako nevyhody narkozy plynove autor uvadí: 1. ře jest obtížnější než narkozy jiné, 2. ře relaksace svalstva je menší, než při narkoze eterové, 3. ře jest větší naklad zařizovací i provozovací.

Plynova narkoza se hodi pro veškeře operace a každý věk. Hlavním jejím nebespećim je špatna technyka. Jest jen malo stavu, kde by plynova narkoza byla kontraindykovana. Nedava se u překařek v cestach dychacích. Vedle toho řeba se opatřně rozhodovati při a) vysoké arterioskleroze, b) vysokem tlaku krevním, c) vydutí tepen, d) rozšíření srdce, tućnem srdci a dekompenzovaných vadach srdčních. Avšak i při těchto stavech lze narkotyzovati za potřebne opatřnosti a s místním umřtvením.

Na konec uvadí autor statystiku narkoz rajským plynem podle druhu operaci, dle výsledku a dle trvání, kterášto data zajimají spíše ostatní specialisty.

ANESTEZIOLOGIE.

Dr. Cihlař a dr. Fára VI. Použití Percainu k povřchové anestezii. *Zubní Lekařstvi* 1931/1.

Percain je derivat chinynu, je rozpustny ve studene vodě. K infiltrační anestezii se použivá rostek 0,1—0,2%, k povřchové 3% rostek ve fyziolog. rostoku. Rostok se musi použivati řerstvy, staním se zabarvuje a straci

(Tekst polski)

čynu świeżego, gdyż przez stanie zabarwia się i traci siłę działania; perkaina jest 10 razy bardziej trująca od kokainy, lecz to niema znaczenia, ponieważ dane miejsce naciera się tamponem, zanużonym v rozczynie.

Vskazania: 1. Zniečulenie miejsca vkłucia igly, zvlášća u osob vrazlivých; 2. vycięcie přeroslych torebek retromolarných pŕy dentitio difficilis; 3. pŕy usuvaniu kamienia nazębnego; 4. pŕy osadzaniu koron i mostkóv — pŕy usuvaniu zębóv mlečných; 5. pŕy nacinaniu ropni (tu mniej się nadaje). Pŕoby stosovania perkainy in substantia dla uciskovej anestezji nie dały dobrego vyniku.

Dr. Strobachová.

(Tekst česky)

účinnost. Je 10 krat jedovatější kokainu, ale to nepada na vahu, protože ošetřovane místo se pouze potíra tamponem smočeným v rostoku.

Indykace:

1. Anestezie místa vpichu injekční jehly u lidí pŕecitlivělych;

2. ekscize hypertrofických papil chobotu pŕi dentitio difficilis;

3. odstraňovani zubního kamene.

4. pŕi nasazovani korunek a mustku, pŕi ekstrakci mlečných zubu;

5. pŕi incizích hnisavých procesu (tu se pŕilíš neosvěďuje).

Skoušky s percaínem in substantia pŕi tlakove anestezii se neosvěďily.

Dr. Strobachová.

(Tekst polski)

Piśmiennictwo rosyjskie. — Oceny ksiązek.

A. Limberg, Leningrad. **Uszkodzenia i choroby szczęk oraz choroby zębóv.** Podręcznik praktycznej chirurgji od str. 222—327. Rycin 71. (Povrieđenja i zaboľevania skeleta lica (ćielustiej) i boleźni zubov. Rukovodstvo praktičeskoj chirurgji tom III. Leningrad 1933.)

Książka prof. Limberga z Leningradu pŕedstavia ćeść całości, którą stanovi podręcznik chirurgji, wydany vspólnie z prof. Pietrovem. Ćeść tego podręcznika, poświęcona vylącznie stomatologii została opracovana pŕez autora. Na 105 stronach, opatŕzonych 71 rycinami opisuje autor zviězle v 7 rozdziałach rózne schořenia szczęk oraz ich lečenie. Znajdujemy viece v možlivym skrócie vycerpujące wiadomości, tyčące się złamania szczęk oraz ustaviania i ustalania odłamkóv.

V następnym rozdziale znajdujemy opis anomalij v rozvoju szczęk oraz sposoby chirurgičnego lečenia. Niemało miejsca poświęca autor schořeniu, które spotykamy niemal codziennie v praktyce lekarsko-dentystycznej pod nazwą osteomyelitis.

Osobny rozdział stanovia choroby specyficne jak tbc, lues i aktinomykoza. Vrešcie v ostatnim rozdziale autor opisuje choroby zębóv, dając čytelnikovi kŕótkie, ale trešcive wiadomości o pŕóchnicy, zapaleniu miazgi, zapaleniu ożębnej i v końcu ropocieku zębodołowym.

Każdy rozdział stanovi dla siebie oddzielną całość i każdy się kończy spisem literatury, którą posługival się v danym wypadku autor. Książka vydana na bardzo skromnym papiere śviadčyc może o braku fundusóv vydavničyich i ciężkich varunkach materjalnych v jakich mušą pracovać ludzie nauki v Rosji.

Dr. H. Gorczyński (Lvóv).

Słownik česko-polski

do 2^{go} numeru „Słoviańskiej Stomatologii“ 1932.

Opracował dr. Janiček — Lvóv.

(Słownik wydany przez Polski Komitet Narodowy Związku Słoviańskich Stomatologów pod redakcją prof. A. Cieszyńskiego, Lvóv, Zielona 5 a.)

Strona 18.

1. Proslov — přemóvienie schóze — zebranie čsl. — čechosłowacki roste — rośnie	docela — zupełnie ohlas — odgłos, echo oněch — ovych
2. několikrat — kilkakrotnie zminiti se — nadmieniac, vzmiankę [učynić zvoleny — wybrany vybor — wydział	4. věci — řečy dneska — dziś chopili se — vzięli się (do pracy) se činit — starać się udrželi (krok) — dotřymali (kroku) vysledku — wyniku ustaveni se — ustavenia się, zła- [čenia się
3. pozorovat — observovač, zauvažýč posledni — ostatni vzestup — postęp, rozwój vic — więcej dnes — dziś hajit — bronić cilevėdomy — świadomy celu houževnatě — uparcie srostly — zrosły, połączyły się zajmy — interesy zaujimajici — obejmujący stat — państwo spějeme — idziemy, kročymy k metam — do met obzory — horyzonty rozširovat se — rozšerzac się letošni — tegoročny pokračovani — dalšy ciąg uvėdomit si — uświadomić sobie plati vic — płaci więcej, może wię- [cej, značy więcej	5. pokouši se — próbuje, stara się najiti — znaleźć eesty — drogi odborne — fachevej stavovske — zavodovej nybrž i — ale i, leč i lidske — ludzkiej, humanitarnej přikopy — rovy (różnice) dokonce — nawet zvlašť — zvłašća, specjalnie řadě — řędzie si osvojiti — přysvoić sobie aspoň — přynajmniej znanost — znajomość
6. poměrně — stosunkovo snadne — łatve pojem — pojęcie rozdily — różnice	

razu — charakteru
 vice meně — mniej więcej
 brzo — prędko
 se setrou — się zetną, znikną
 zanedlouho — niezadługo
 běžny — biegly
 obtiži — trudnościami
 hlasky — zgłoski
 sprězkami — sprężnięciami
 čímž — przez co
 přiliš — zanedto
 celek — całość
 četba — czytanie
 unavuje — męczy
 vděkem — wdzięcznością
 snahu — chęć
 projevenou — przejawiającą się
 upouštěji — odstępują
 shlukov —
 změkčovaci — zmiękcające

7. velmi — bardzo
 slibna — obiecująca
 jednoduchá — prosta
 významu — znaczenia
 se uplatňuje — nabywa wartości

nybrž — leč
 docilit — osięgnąć
 jednoduchými prostředky — pro-
 [stými środkami]
 světě — świecie
 místo — miejsce
 vynuti si — dosł. wymusi sobie =
 [= zdobędzie]
 proniknuti — przeniknięcie
 vědeckých — naukových (viedza)
 vlivu — wpływu
 stavovske — zawodowe
 otázky — kwestje
 s hlediska — z punktu widzenia

8. vyjadřit — wyrazić
 číselně — ličebnie
 počtem — ličbą
 členov — członków
 proto — přeto (dlatego)
 povinnosti — obowiązkiem
 prozatím — tymčasovo
 neobyčejnym — dosł. nadzwyczaj-
 [nym = niezwykłym]
 se hne — się ruży (poruży)
 kam — dokąd

Část vědecká. (Čeść naukova).

Strona 19.

Předmluva — Předmova
 část — część
 vědecká — naukova

zachytiti — ująć (uchycić)
 přehled — przegląd

Gondzik.

o připadu — o przypadku
 horních — górnych
 řezakov — siekały

zubov — zębów
 současně — równocześnie
 špičak — kiel

Gombiški.

zjistil — stwierdził
 utvar — tvór
 vypadal — wyglądał
 se našlo — się znalazło
 tento — ten
 vlnovite — faliste
 vrstvy — warstvy
 hlouběji — głębiej

kořenovy kanal — kořeniovy kanał
 zoubky — ząbki
 vyznačujicimi se — odznaczącymi
 [się]
 zdurazňuje — kładzie nacisk, pod-
 [kreśla]
 podobu — podobieństwo

Gombiški.

vyšetřovani — badanie
 dovoluje — pozwała

tvrdit — twardzić
 nalezti — znaleźć

se vyskytují — pojawiają się
 puvodu — pochodzenia
 zbytky — reštki
 alebo — albo
 dostaly se — předostaly się
 zubniho — zębnego
 řidkych — řadkich

Strona 20.

je nutno — jest třeba
 se odlišiti — się odróżnić
 nezbytnou podmínkou — niezbędnym warunkiem
 pervence — zapobiegania

sestavati — składać się
 pouze — tylko
 vzhledem k histologii — pod [vzględem histologickým]
 obyčejne — zvyklé
 často — často
 vyšetřovaných — zbadanych

znemožnilo — uniemożliwiło
 projiti — přejść
 draždicím — dražniącym
 činitelóm — čynníkom
 skrže — přez

Cieszynski.

rovnovahy — równovagi
 rovinou — płaszczyzną
 prochazející — przechodzącą

2. pevnost — wytrzymałość
 lebky — czaszki
 spočiva — polega
 klenute — sklepionej
 stavbě — budowie
 vystužene — wzmocnione
 šikmo — skośno
 dozadu — ku tyłowi
 vybihají — biegną
 do předu — ku przodowi
 spodiny — podstawy
 mozku — mózgu
 s okraji — z brzegami
 křidel — skrzydeł
3. druhotne — drugofędne
 vyztuženi — wzmocnienia
 přistupují — (přystępują) dołączają [się]
 probihající — przebiegające
 v předu — na przodzie
 v ploše — v płaszczyźnie
 obličejove — tvařovej
4. postaveni — ustavenia
 křížových — zkřížovaných
 podmíněno — uvarunkovane
 zvykacím aparatem — z aparatem [služacým do žucia]
5. kostrou — kośćcem

6. mozek — mózg
 uhlu — kąta
 jedna se — chodzi
 zděděne — oddziedziczone
 životnych — życiových
 podmínek — varunkov
 horníkův — górnikov
 dělníkův — robotnikov
 lidi — ludzi
 nejutlejšího mladi — najvcześniej [šej mlodości]
 se skloněnou hlavou — z pochyloną głową
 vyvinuje se — rozvíja się
 u venkovanov — u wieśniakov
 namořníkov — marynař
 vypnutým krkem — z vyciągniętą [šyją]
 hlavou zakloněnou — v tył po- [hyloną głową]
7. zvykaciho kuzele — artykulacyj- [nego stożka]
8. nepocitují — nie odczuwają
 otřesy — vstřasy
9. tlakova síla — siła ciśnienia
 se zadním ramenem — z tylným [ramieniem]
10. pusobi — działa
11. skusu — zgryz
 kousaci roviny — zgryzovej płaszczyzny

zatemelovací — osłaniającej
 hmoty — masy
 dvoji — podvojné
 okraje — břegi
 smichanym — zmięsanym

Strona 22.

nejmeně — przynajmniej
 vznikne — powstaje
 jadro — jądro
 poněkud — poniekąd
 opakujeme — powtarzamy
 po případě — ewentualnie
 dostaneme — otrzymamy
 pak — potem
 neměni — nie zmienia
 příliš — za nadto
 dotyka se — przylega
 konečně — wreszcie
 prostoru — przestrzeni
 tvrdym — twardym
 bočními — postronnymi
 nejdříve — najpierw
 zaplníme — zapełnimy
 štětečkem — szczoteczką
 hlavní — głównie

promlouva — mówi
 důležitosti — (ważność) znaczenie
 průduchův — převodův
 obtížich — trudnościach
 zaviněných — spowodowanych
 uvadi - vymienia
 vyznačnější — wybitniejsze
 jednající — traktujące
 otazce — kwestji
 celkem — zasadniczo
 se zdokonalily — udoskonaliły się
 v poslední době — w ostatnim
 [čase

1. vyhyba se — unika
 srazeji — strącają
 bílkoviny — białko
3. otevírá — otwiera

Strona 23.

Několik — kilka
 poznamek — uwag

s — z
 zamezíme — zabronimy
 husto — gęsto
 rozdělane — rozrobionej

teměř — prawie
 lze — można
 tedy — więc
 provesti — przeprowadzić
 konečně — końcove
 základni — podstawowe
 postupovati — postępować
 dale — dalej
 pukani — pękanie
 nahříváme — ogrzewamy
 chladíme — ochładzamy
 zvolna - powoli

2. hraně — kancie
 zhotovíme-li — jeżeli zrobimy
 zakotvenou — umocowaną
 nakresem — rysunkiem
 znázorňuje se — zobrazuje

Wilga.

si usnadnil — sobie ułatwił
 přístup — dostęp
 počátkem — początkiem

4. hmoty — masy
 postupuje — postępuje
 snaze — łatwo
 odstraniti — usunąć
5. dokud — dopóki
 uzavře — zamknie
 ponecha — pozostawia
 docela — zupełnie
 otevřeno — otwarte
8. žádoucnо — požądane
 zkouška — próba

Cieszynski.

onemocnění — chorób
 dolnich — dolnych

1. pochazeji — pochodzą
ohrožujících život — zagražają-
pojednava — omavia [cych życiu
udava — podaje
ošetřovani — leczenia
nebo — albo
vždy — zawsze
teplotu — ciepłotę (temperaturę)
radi — radzi
poklada — uvažá
než — niż
protože — dlatego že
2. se zvýšenou — z podniesioną
znamymi — znanymi
ložisko — ognisko
nedoporučuje — nie poleca
dlabani — dłutowanie
podle — podług
zakroku — zabiegu
na poloze — na położeniu
nazorně — obrazovo
pro nebezpečí — ze względu na
[niebezpieczeństwo

Cieszyński.

- kmenova — całego pnia
předneseno — wykład
1. podrobil revisi — zrevidował, pod-
[dał revizji
zavedl — wprowadził
jehly — igły
možnymi cestami — możliwemi
[drogami
pořídil — sporządził
řezy — przecięcia (cięcia)
lebky — łaški
jsou — są
v rovinach — płaszczyznach
kolmých — pionowych
doprovazena — towarzyszą
četnymi — licznymi
2. určuje si — označa sobie
přesnou — precyzyjną, ściśłą
takto — w ten sposób
nakresli — narysuje
na kóži — na skóże
okraji — bręgu
stejne — jednakowe
dily — części
bod — punkt
odpovida — opowiada
přesně — ściśle
spoji-li — jeżeli się połączy
3. se dovidamy — dowiadujemy się
bajenovitě zahnutých — bagnetovo
[zgiętych
kanyl — kaniul
zkušnosti — doświadczenia
shrnuje — zbiera w całość
nejjistější — najpewniejsza
nejmeně — najmniej
při vpichu — przy wkluciu
vedeni — prowadzenie
velmi obtížne — bardzo trudne
navod — wskazówka
k udržení — do utrzymania
spravneho — odpowiedniego (rich-
[tig)
velmi usnadni — bardzo ułatwi
4. stanovil — označyl
spojjici — łączący
čelistního — szczękowego
kloubu — stawu
by protála — by przecięła
kólmice — pion
vedena — prowadzona
znamena — značy
vypočítat — obliczyć

Strona 24.

- ušetři — zaošćędzi
vpichnutí — wklucie
ku stanoveni — do označenia
dle — podług
dosaženi — (dojścia) osiągnię-
[cia
5. přidrzuje se — třyma się
zakresli — narysuje
zavadi — wprowadza
uciti-li — jeżeli ucuje
spodinu lebečni — podstawę łaški
do hloubky — w głębi

6. velmi pozoruhodna — bardzo uva-
 [gi godna (ciekava)
 bedlivě — pilně
 studovat — studjovať

zajimavo — ciekave
 vyšetřovací metoda — metoda
 [badania
 přednáška — wykład

Szafran.

1. podrobil — poddał
 k přesvědčení — do przekonania
 ve většině — v większości
 zanětu — zapalenia
 zniči — znišćy
 vazivovou — tkanková
 tím dokazuje — přes to udovadnia
 lalok — płat
 neučelny — bezcelovy
 vesti — prowadzić
 ku hnisaní — do ropienia
 hojení — gojenia
 provádí — przeprowadza
 docílil — osiągnął
 zkrátil — skrócił
 vlastní — własnej
 je v tom — jest v tem (polega
 [na tem

řez — cięcie
 pod ni — pod nią
 na horu — do góry
 zpravidla — z reguły
 ztlustěly — zgrubiały
 obvykle — zvyčajnie
 zevni — zevnětřna
 kostěna — kościenna (kości)
 se oddlabe — się oddłutuje
 odřízne — obetnie
 se strany — z boku
 dbati toho — uvažac na to
 nevznikla — nie powstała
 vzadu — v tyle
 ryha — rysa
 ostati — pozostac
 stehy — ściegami
 vyplachuje — wypłukuje

Jaržqb.

1. jistou — pevná
 upevňovací — umacniający
 pozdější — późniejszy
 žvykacího tlaku — żującego ci-
 [šnienia

tydnu — tygodniu
 ačkoliv — chociaż
 dele — dłuzej
 vlhky — wilgotny

Strona 25.

2. měsících — miesiącach
 jizevnatou — bliznovata
 teměž — pravie
 uplne -- zupeľne
 misty — miejscami
 zanětlivou — zapalną

vyhojeni — vygojony

3. piliře — filary
 vícečlenne — więcej członów majace
 se snesl — (się zniósł) vytrýmal
 bezvadně — bez škody

Brennejsen.

okolni — (okolíčne) sąsiednie
 uvolněne — były chwiejące
 sousedni — sąsiedni

opření o něj — oparcie się o niej
 k vůli — (ze vzglědu) z obavy

Jaržqb.

roztoku — rozčynu
 nástroje -- nařędzia
 ponořone — vložone
 lze — možna
 chovati — trýmac

po neomezenou dobu — přes nie-
 [ogranicony čas
 se propłachne — přepłuče
 spolehlivě — bezpiecnie

Cieszyński.

1. podrobně — ščegótovo v přítomne době — (v obecnym [časie) = obecnie
- Strona 26.*
2. ve všeobecně — v ogólnej należy — vynik badania vinneho — povodujúcy vyskytovani se — pojavianie się celkoveho — dosł. całkowitego pozvednout — podnieść srdeční činnost — czynność serca hnízdo — gniazdo pokračovani — postępowanie učelnym opatřením — celovym za- [biegiem vhodnym — odpowiednim uspišit — przyspieszyć
3. rozličných — rozmaitych svědomitě — sumiennie pokračovani — postępowanie učelnym opatřením — celovym za- [biegiem vhodnym — odpowiednim uspišit — przyspieszyć
4. hnisavých — ropných doposavadni — dotychczasova nepřesne — nieściśle postižených — dotkniętych prostor — přestřeň nadmiru — (ponad miarę) bardzo důležitá — važna jak... tak — tak... jak ovšem — naturalnie, očyviście
5. sestrojil — zkonstruovať zanaši — dosł. zanosi tužkou — ołówkiem udaje — dane místního — miejscowego
6. zdroj — źródło zjištělnými — mającemi się stvier- [dzić
7. uvolněním odtoku — utorováním [odpłyvu
8. řezy — cięcia se osvědčuje — daje dobre wyniki za účelem — celem změkčení — zmiękczenie tvrdých — tvrdých doporučuje — poleca urychluje — przyspiesza tupou jehlou — tępą igłą do postižených — do dotkniętych před ukončením — před koncem nalez — Befund uzavřeni — zamknięcie
9. projednava — omavia pokračovani — jeżeli postępuje... poruchy — zabużenia popis — opis

Strona 27.

10. s mnohotnými pištělemi — z vie- [lokrotnými přetokami vysledky — vyniki znamenaji — značá podstatny pokrok — zasadničy nybrž i — leč i [postęp se dostavaje do rukou — (się do- [stają do rąk)

Protetika. — Galasińska.

1. celek — całość cena — vartość jednotlivých — pojedynczych vynechani — opuśczenie
2. v zapětí — za następstvo omezeni — ograniczenie učinkující — działający při živkani — przy życiu v celku — v całości šikmy — skošny
3. nazoru — zdania vyhodnějši — wygodnějša uhel — kąť působici — działający složka — komponentna
4. fěсны vztah — ściśty związek zubni hrbolky — zębove guzki učinek — działanie zavisty — zależny

- nejen... nybrž i — nietylko...
 [lecz także
 na sklonu hrbolku — na pochy-
 [łości guzka
 5. kousaci plochu — pľaščyzną zgry-
 [zovą
 z modreho — z niebieskiego
 pečlivě — starannie
 skousnuti — zgryz
 čipky — nagłošnie
 se sejme — się zdejmie
 6. perovy — sprężynovy
 umožňující — umożliwiający
 navrhl — zaproponował
 prováděti — wykonywać

Str. 28.

1. vypaleni — vypalania
 znazornujícími — zobrazującymi,
 [ilustrującymi
 hodi se — nadaje się
 zejména — zvlášča
 pro začatečníky — dla počátkujā-
 prostupuji — přenikajā [cych
 když — skoro
 opět — ponownie
 urči si delku — označa sobie dłu-
 jsou-li — jeżeli są [gość
 uzke — wąska
 zavede — wprowadza

1. přehled — przegląd
 doposavad — dotychczas
 zubolekařske — dentystyčnéj
 vlivech — vplyvach
 na sliznici — na błonę śluzową
 poklada — uvažā
 vyměnitelnou — dajāca się vy-
 [mienić
 dnešnim — dzisiejszym
 stavu — stanu
 zastarele — přestařale
 mělkeho — pływkiego
 nepřiznivých — niekořystnych
 řas — řes
 přechodních — přejsciových
 přec — przecież
 navrhuje — proponuje

pohyby — ruchy

7. sejmeme otisk — (zdjmiemy) vež-
 [niemy odcisk
 dotyčné řady — odpoviednej grupy
 přesnější — ściślejszy
 dokonce — navet
 na odliťku — na odlevie
 vyhovovala — odpoviadā
 8. liti — odlevāc
 z vnitřka — od vevnāř
 vyškrabati — vyskrobač
 zatmelovati — oštāniajācej
 brati v uvahu — vziāšč pod roz-
 zatížení — obciāženā [vāgę

Heyman.

- tento postup — tę manipulācję
 žudoučno — požādanę
 kratce — krótko
 přehledně — přejřyscie
 sejmuti — zdjęciu
 k vysvětlení — do vysvętlení =
 [= vytřōmačenia
 znazornujícími — zobrazującymi
 postupnou — v poščególných eta-
 hodi se — nadaje się [pach
 zejména — zvlášča
 pro začatečníky — dla počátkujā-
 [cych

Skotlewski.

- účinek — vplyv
 patro — podniebienie
 2. těžiště — ciężkości
 kotouček — krāžek
 plechu — blachy
 houštky — grubości
 zbrousi — ošlifuje
 na okrajích — na břegach
 vznikne — povstaje
 plochy — pľaski
 bochniček — bochenek
 plynule — pływajāco
 zabranil — zabronil (preščodzil)
 siry — siarki
 vycpavani — vypychāniu
 vyvýšeninu — vyniosťošč

pero — sprężyna
 dratku — drucika
 široce — široko
 otevřeneho — otvartego
 hrot — ščit
 obracen — zvrócony
 otevřeni — otvarcie
 směrem — v kierunku
 k měkkému patru — do miękkiego
 zasahují — sięgają [podniebienia
 přiletuje — przylucuje
 destičku — deščukę

3. vzpruha — to co pręży
 protože — ponieważ
 špatně — źle
 povrch — powieřchnia

1. spony — kłamry
 nejjednodušším — najprostším
 upevnění — umocovania
 na zbyvajici — pozostający
 nesmi — nie powinny
 však — jednak
 poškozovati — uřkadzac
 vyvoje — rozvoju
 se nedbalo — się nie trořcono
 nahrada — zastąpienie
 neni — nie jest
 vždy — zawsze
 hledíme-li — jeřeli pařymy
 na přílišne zvětřeni tlaku — na
 [zanadto powiękřone ciřnienie

Strona 29.

lehko — łatwo
 se sklouzne — się zeřliznie
 klouzani — zeřlizgívanie się
 patrične — odpovídnej, nale-
 [řytej

dokonale — dokładne
 brazd — brózd
 povlakóv — nalotóv
 jidel — jedzenia
 kartačkem — řcotečką
 paratko — wykłuvač
 nestači — nie wystarča
 niř — nić
 poruřuje — naruřa

k jazyku — do języka
 hladky — gładki

4. hotova — gotova
 přitiskne se — přyciřnie się
 čímž — přez co
 se vytlačí — vyciřnie się
 vzduch — powietře
 působením — vřkutek działania
 pera — sprężyny
 tlak — ciřnienie
 postačitelny — vřstarcąjace
 pevně — silnie, mocno
 držela — trřymała
 okraje — bręgi
 hran — kantóv
 proto — dlatego

Brennejsen.

na pilřích — na filarach

3. sestřihnutý — řcięty
 styku — styčnořci
 běži — biegnie
 odstaval — odstępowal, nie przy-
 [legal
 zbytkóv — reřtek
 potravín — potrav
 odstavajici — odstąjace
 odstřihneme — obetniemy
 obtočit — okřąřyc
 kulatým — okřągłym
 splořtělym — spłarřonym
 takovato — taka

vzdalenosti — odległóřci
 spojuje — łączy
 shora — v goře

4. kolnymi — pionovými

Brennejsen.

dasně — dziařta
 vynalezen — znaleziono (vykryto)
 vada — błąd
 přistrojóv — přřřádóv
 neučelnem nasadci — nie odpo-
 [viadąjácem celovi
 navrhuje — proponuje
 prostřikani — přestřykívanie
 sodovky — sodóvej vody

Mokrzycki.

je schopen — jest v stanie

choboty — zaułki

*Brill.*dósledcich — doniosości
poukazuje — wskazujev zubnim lekařstvi — v denty-
[styce*Strona 30.**Brennejesen.*přimlouvá se — proponuje
prohlídka — přegład, revizjęaspoň dvakrát — přynajmniej dva
[razy*Cieszyński.*

1. v nynější době — v terazniejszym
[časie (obecnie)
ustavě — instytucie
v jižním — v południovej Polsce
připočísti — doličyc
jednotneho řadu — unifikacyjnego
[regulaminu (rozpořadzenia)
vysvětlit — wytłómacyc
dorost — narybek

zależnostem — wobec okolicnośc
řadneho — zvyčajnego
oddělení — oddziałów
zřizena — (urządzona) otvarta
vypravena — wyposażona
najemnych — najętych
místnostech — ubikacjach
prostředky — środki
poukazany — przekazane

2. prohloubit — pogłębic
byť snad — chociaźby navet
provesti — przeprowadzić
vlada — rząd

3. posluchačov — słuchacy

4. přiložena — dołączona
složeni — składzie

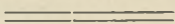
Brill.

pochtach — hołd

1. *Čast stanovska I. — część zawodova*

2. konane — odbyvanej
předsednictvi — prezesury
projednaval — omaviał
z vynikajicimi — ze znakomitymi
obstaravali — starali się
pravidelne — pravidłove
dómyslně — pomysłove
s povděkem — z vdzięčnością
za obětavou — za ofiarną
usneseno — uchvalono

pro vstup — do vstępowania
na valne hromadě — na valnem
[zgromadzeniu
odbočka — filja
ohlasila — zgłosila
totež — to samo
očekavat — spodziewac się
vedle toho — oprócz tego
přihlasili se — zgłosili się
četni — lični

WYSZŁÓ Z DRUKU:

PROF. DRA A. CIESZYŃSKIEGO

ZWIĘKSZENIE WYDAJNOŚCI PRACY

STRON 144 — RYC. 28.

CENA 20 ZŁ. (do 1. I. 1933 wprost od autora)

Zamówienia należy nadsyłać pod adresem: Prof. A. Cieszyński,
Lwów, ul. Batorego 38, należyłość zaś na konto P. K. O. WARSZAWA
Nr. 49.948.

T R E Ś Ć

I. Tayloryzacja pracy w praktyce stomatologicznej prywatnej, w Kasach Chorych i dentystycznych klinikach szkolnych.

1. Psychotechnika. — Zasady Taylora.
2. Zastosowanie zasad Taylora w praktyce stomatologicznej. — Zaoszczędzenie czasu przed rozpoczęciem leczenia. — Wywiady. — Zbadanie chorego. — Plan pracy. — Omówienie planu leczenia z chorym i kosztorys. — Prowadzenie rozmowy z chorym. — Rozmieszczenie aparatów i narzędzi. — Podręczna. — Stałe miejsce dla narzędzi. — Zapasy. — Zapiski statystyki. — Kontrola sprawności pracy i materiałów. — Przewidywanie błędów. — Określenie czasu pracy.
3. Tayloryzacja pracy w ambulatorjach i instytucjach dentystyczno-społecznych.
4. Usprawnienie zębolecznictwa w Kasach Chorych.

II. Urządzenie pokoju ordynacyjnego według zasad higienicznych i psychotechnicznych.

Wybór odpowiedniego mieszkania. — Szkodliwość leków. —
Urządzenie pokoju ordynacyjnego. — Pomieszczenie sprzętów. —
Przygotowanie i sterylizowanie opatrunków.

III. Badanie i przebieg leczenia.

Kilka uwag ogólnych co do metod badania i postępowania
z pacjentem. — Badanie szczegółowe. — Notowanie historii choroby
na djagramie. — Stenografia dentystyczna według Cieszyń-
skiego. — Standaryzacja leczenia. — Standaryzacja
poszczególnych metod leczenia (normalne zadanie). —
I. Zatrucie miążgi i wypełnienia przewodów. — II. Amputacja
miążgi. — III. Przy pulpitis totalis. — IV. Leczenie zgorzeli miążgi. —
Standaryzacja zdjęć roentgenowskich. — Standary-
zacja narzędzi. — Standaryzacja lekarstw.

IV. Zagadnienie ekonomiczne.

Kosztorys. — Inkasowanie honorarjów. — Ubez-
pieczenia. — Podatki.

V. Wydajność pracy a kwalifikacje osobiste lekarza.

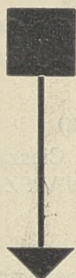
VI. Wydajność pracy a etyka lekarska. — Aforyzmy.

Odpowiednia ziarnistość Cementu

Krzemianowego jest bardzo ważna

Degussa-Cement-Krzemianowy

zawiera odpowiednią delikatność mąta, największą długość krawędzi 0.03 mm, nie zmienia swej objętości, wskutek czego wypełnienie posiada najwyższą trwałość, pozatem można go łatwo zarabiać.

Degussa-Berlin
SW. 19

W. ŚWIATŁOWSKI

SKŁAD PRZYBORÓW

DENTYSTYCZNYCH **WARSZAWA,**
ul. ZGODA 15

Tel. 615-15

Nowość! Krajowego wyrobu rozpryski-
wacz kwasowo-węglowy

„HYGIOSTOM“

1. do leczenia ropotoku, ropni w okolicy wyrzynających się zębów mądrości, przekrwienia i stanów zapalnych brodawek dziąsłowych i wszelkich zapaleń śluzówki,
2. do czyszczenia pola operacyjnego, kieszonek pyorrheicznych, przestrzeni międzyzębowych, jam próchnicowych (w czasie plombowania) powierzchni zębowych przed umocowaniem koron i mostków, przestrzeni podmostkowych, okolic przykrytych aparatami regulacyjnymi itp.
3. do usuwania z pod dziąsła resztek zeszkobanego kamienia zębowego i pozostałych tam po oczyszczeniu proszków.
4. do masowania dziąseł.
5. do oczyszczania jamy ustnej u małych dzieci i ludzi chorych obłożnie.

Cena aparatu łącznie z jedną końcówką netto zł. 30.—
kończówki zapasowe za sztukę . . . . . „ 2'20

S. S. WHITE

KAUCZUK PLASTYCZNY

w 5-ciu odcieniach:

jasno-bronzowy, bronzowy, złotawy,
jasno - czerwony, jasno - różowy.

Kauczuk do zębów w formie plastycznej, który zapomocą rozgrzanej łopatki można prędko przerobić i natychmiast upchać. Lekkie rozgrzanie powoduje, że kauczuk łatwo się rozprze-strzenia i dochodzi do każdego żądanego miejsca. Upychanie nie sprawia żadnych trudności.

Plastyczny Kauczuk S. S. Whita wulkanizować należy 30 minut przy 130° C; można go zo-stawić nawet godzinę w kotle. W każdym wy-padku otrzymuje się zbitą i odporną płytkę, podobnie jak przy użyciu każdego kauczuku pierwszorzędnej jakości.

Po rozgrzaniu łopatki bierze się nią potrzebną ilość kauczuku i rozgrzewa w pobliżu płomienia; kauczuk rozprze-strzenia się łatwo i poddaje się łatwo podczas upychania. Nie należy trzymać go w samym płomieniu, gdyż kauczuk może się łatwo spalić i stać się niezdatnym do użytku. Wulkanizować należy trzydzieści minut a

UPYCHAĆ NA SUCHO

**THE S. S. WHITE
DENTAL MFG. Co
PHILADELPHIA i LONDYN**

Gardan

**niezawodny środek
przeciwbólowy**

*nadający się zarówno dla zapobiegania
jak i dla łagodzenia i usuwania wszel-
kiego rodzaju bólu zębów*

Opakowanie oryginalne:

rurki po 10 tabletek à 0,5 g zł 3:40
" " 25 " " " " 8:15

«Bayer-Meister Lucius»

LEVERKUSEN a. Rh.

Wyłączna Reprezentacja na Rzeczpospolitą Polską :
Dom Agenturowy „RE MEDIA”
Warszawa, Hipoteczna 5, skrzynka pocztowa 748.

PIERWSZA
ZWIĄZKOWA Drukarnia
WE LWOWIE